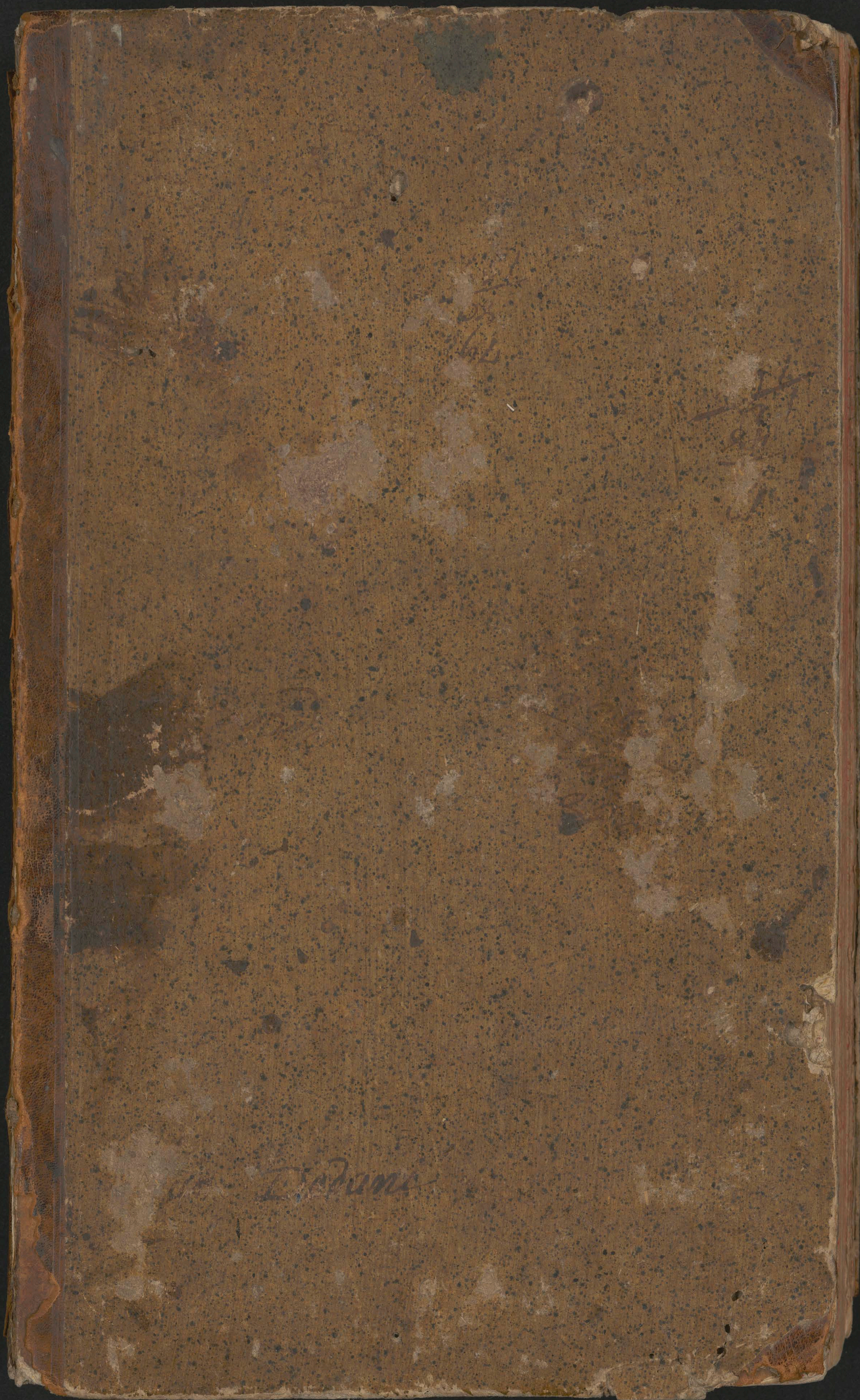

218

Ex Libris Nicolai

1776

EDUKACYA NARODOWA.

MAiąc uczynioną przez Przewielebnego, WW. y UU. Deputowanych do Kommissyow Edukacyiney, Rozdawniczych y Sądowych oboyga Narodow, dokładną relacyą *de statu actuali* Funduszu po skassowanym Zakonie Jezuickim pozostałego; a na utrzymanie Edukacyi Młodzi Szlacheckiey w Państwach Rzeczypospolitey obroconego; z powodu nieprzestanney naszey o zafundowanie y rozkrzewienie w kraiu dobrych y użytecznych Nauk troskliwości; takowe czyniemy ustanowienie.

Kommissye Rozdawnicze Oboyga Narodow (nie czyniąc iuż odtąd żadnych dalszych rozrządzeń) wszystkie iakie dotąd zaszły w rodzaiu Dobr leżących, w podniesieniu y lokowaniu Kapitałow, w przedaży Kamienic, Dworkow, placow po Miastach, tudzież mobiliow, argenteryi po Kościołach y Kollegiach, sprzętow y ruchomości po Dobrach; dyspozycye, czynności, papiery y rachunki w czas'e tygodnia od podania do Grodu tego Prawa, do Archivum Kommissyi Edukacyiney oddać, y z oddania onych kwitem siebie ubespieczyć maią.

Kommissya Sądowa Litewska, po wypłynionym czasie Konstytucyą Seymu przeszłego naznaczonym, iuż iest zamknięta; a że Kommissya Sądowa Koronna, nie ma wyznaczonego sobie podobnie zakończenia czasu; więc ażeby iuż daley Sądow swoich *à lata Lege praesenti* niekontynuowała, *sub nullitate* Dekretow nakazuiemy. Dekreta zaś swoie y Akta wszystkie, aby też Kommissye do Kancellaryi Kommissyi Edukacyi Narodowey nieodwłocznie oddały, zalecamy.

Kommissyi Edukacyi oddaiemy dozor zupełney Edukacyi Narodowey w kraiach Rzeczypospolitey, y wszystkich Funduszow w Dobrach, Summach y ruchomościach na utrzymanie Edukacyi destynowanych; A mianowicie Fundusz po-Jezuicki na utrzymanie Edukacyi poświęcony, ażeby do swoiey całości został przywrocony; mieć chcemy: iżby wszelkie czynności ku rozrządzeniu, dochodzeniu, y ubespieczeniu onegoż Kommissyom Rozdawniczym y Sądowym oboyga Narodow Konstytucyą Seymu przeszłego Tit. = Rozrządzenie Dobrami Jezuickiemi = przepisane, dotąd niedopełnione, przez Kommissyą Edukacyi poznawane, kontynuowane, y na mocy Prawa teraźnieyszego do skutku przyprowadzone były.

Taż Kommissya o Fundusze y obligacye Duchowne dawniey przez XX. Jezuitow przyięte, *cum Loci Ordinariis transigere* ważnie będzie mogła, podług ostatniey Konstytucyi, y mieć będzie moc zupełną do rozwiązania przypadku w wyż rzeczoney Konstytucyi. *Puncto 9no* umieszczonego: choćby też względem Dobr iuż danych trafił się. Nikt bez dołożenia się iey, Dobr Funduszowych przedawać, zamian czynić, y Summ ustępować nie ma, a to pod nieważnością takowych tranzakcyi.

Kommissya zaś Edukacyi Narodowey, przestrzegać powinna całości Funduszow wieczystych na Edukacyą obroconych, *sufficientem evictionem & pignus* upatrywać, papiery Funduszowe w Archiwach swoich konserwować, y rekwiruiącym onych extrakty Autentyczne przez Kancellaryą swoią wydawać. Oraz powierzoną sobie maiąc wszelkich dochodow y prowentow Edukacyi-

nych

150

nych administracyą; kalkulacyą *de perceptis & expensis* przed Stanami Rzeczypospolitey na każdym Ordynaryinym Seymie zdawać będzie.

Zabiegaiąc zaś, ażeby przez zawody płacenia prowentow z Dobr, y procentow od Summ na Edukacyą oddanych, utrzymanie teyże Edukacyi Publiczney niepodlegało żadnemu niesposobności przypadkowi; y aby Kapitały przez lokacyą niepewną nie zaginęły, oraz Fundusze wszelkie Edukacyine w niwczym nie były uszczerbione: chcąc przytym opatrzyć dla Obywatelow Rzeczypospolitey, ktorzy Spraw swoich w Kommissyach Sądowych y innych zaczętych, ieszcze nie maią zupełnie zakończonych; należytą y ostateczną sprawiedliwości administracyą; Juryzdykcyą Sądową z Kommissyi Sądowych Oboyga Narodow na Kommissyą Edukacyiną przenosiemy y mieysce oney do sądzenia w Mieście naszym Warszawie naznaczamy; obowiązuiąc do wykonania Przysięgi Kommissarzow, ktorzy nie są przysięgli.

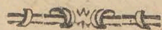
Ktora to Juryzdykcya w liczbie Osob naymniey trzech decyduiąc, nie ma y niepowinna daley rozciągać się, iak tylko do Spraw Funduszu Edukacyinego, z mocą zupełną rozeznania *cujusvis tituli Actuum*. Także o zaległe płacenia procentów z Dobr y od Summ; o zruynowanie y zniszczenie Dobr Funduszowych, bądź dawniey uczynione, bądź nastąpić mogące; naostatek we wszystkim cokolwiek do całości Funduszow, do karności y porządku Osob w Akademiach, y Szkołach Publicznych uczących się y uczących, należeć może; moc sądzenia mieć będzie.

Ponieważ Konstytucye 1726. y 1764. o nieoddaleniu Dobr od Stanu Szlacheckiego zapadłe Fundusze Duchowne *contra praescriptum* Konstytucyi 1635. czynione y zaskarżone, nie dla Sukcessorow, lecz *ad quamvis delationem medium Delatori*, *medium Fisco* przysądzać nakazuią, Konstytucya zaś 1775. ostatnia *Tit.* = Ubespieczenie Funduszu Edukacyi Młodzi Narodowey = Dobra po-Jezuickie wszelkie, iako powracaiące do Stanu Szlacheckiego, to iest do źrzodła z ktorego ie miała *Societas* zgaszonego Zakonu, za niepodpadaiące Prawu *de alienatione* deklarowała; Więc ażeby iakowegokolwiek rodzaiu Fundusze na Edukacyą w Kraiach Rzeczypospolitey obrocone y zapisane *titulo alienationis* odpadać, y kwestyonowane być więcey nie mogły, stanowiemy.

W interessach o zaległe z Dobr y Summ procenta punktualnie dwoma Ratami *anticipativè* co puł-roku do Kassy Kommissyi Edukacyi na Terminie S. Jana y Trzech Krolow opłacać się maiące; postępować będzie taż Kommissya, zwyczaiem Kommissyi Skarbowey Koronney, o nieopłacony Podatek do Skarbu Publicznego.

Ordynacyą *Processus Judiciarii* dla Sądow Kommissyi Edukacyi Narodowey, My KROL wydać z Kancellaryi naszey *per Rescriptum* deklaruiemy.

Należyte przed Delegowanemi *de peractis* sprawienie się Kommissyi Edukacyi Narodowey, My KROL wraz z Stanami Skonfederowanemi z ukontentowaniem odbieraiąc; zupełną satysfakcyą y uspokoienie oświadczamy. Z kalkulacyi *de perceptis & expensis* od czasu ustanowienia teyże Kommissyi *in 8bri 1773. Anno*, *ad ultimam Junii 1776. Anni* dostatecznie uczynioney, teraz kwituiemy. Dla zasiadaiących zaś w tey Kommissyi Osob przyzwoitych oszczędzaiąc pochwał, ubliżyć im nie chcemy tego świadectwa drugim dla przykładu: że iako bez pensyi y żadney nadgrody *Publico* służyć podięli się, tak nigdy własnego, ale we wszystkich postępowaniach Publicznego szukali interessu y uszczęśliwienia.

N. 42

25.000 —

